

Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywowego zwězka • Informationen des Dachverbandes

„Gódowne našogi a tradicije w serbskej Dolnej Łužycy“ groni se lětosnej gódownej wustajeńcy w Domowniskem muzeju Dešno. Wóna jo se 1. adventa tradicionelnje z adventskim spiwanim chora Łužyca w cerkwi a se pšizamknjecym zgromadnym kafejpišim w muzeju wótwórila. Wustajeńca se pokazujo až do 18. januara 2020. Wót 25. decembra až do 1. januara jo domowniski muzej wšednje wót zeger 14 až do 16 wótwórjony.

Foto pokazujo Krystinu Kliemowu a Ramonu Tonowu (wót lěwa) wót chora Łužyca w serbskej drastwje, kenž se nosy w Dolnej Łužycy k 1. adventoju, pší gózbje wótwórjenja wustajeńce w lěše 2017.

► <https://heimatmuseum-dissen-spreewald.de/> Foto: Gerd Rattei

Wšěm čłonom Domowinskih skupin a towarstwow přejemaj spokojnje swjate dny kaž tež zbožowne a strowe nowe lěto ze zradownym skutkowanjom, přiwobroćenjom a wotewrjenosću. Wutrobnje dżakujemaj so Wam za dotalne přijomne a spuščomne zhromadne dźěło a wjeselimaj so na pokročowanje w lěće 2020.

Wšyknyh čłonkam Domowinskih kupkow a towaristwow žycymej wjasołe a měrne swěte dny ako teke gluku a strowje za nowe lěto z wjasołym statkowanim, pšichylnosću a wótwórjonosću. Žěkujomaj se Wam wutšobnje za pšijazne a spuščobne zhromadne žěło a wjaselimaj se na póksacowanje w lěše 2020.

Allen Mitgliedern der Domowina-Ortsgruppen und Vereine wünschen wir frohe und besinnliche Festtage sowie Glück und Gesundheit für das neue Jahr mit heiterem Schaffen, Zuwendung und Offenheit. Wir danken Ihnen herzlich für die angenehme und zuverlässige Zusammenarbeit und freuen uns auf eine Fortsetzung im Jahr 2020.

Dawid Statnik

předsyda/pšedsedař/Vorsitzender

Marko Kowar

jednačel/jadnař/Geschäftsführer

Serbski wječor we Wulkej Dubrawje

Na njedawnym serbskim wječoru we Wulkej Dubrawje wobdžěli so na 22 ludži. Přichwatali běchu Serbja a Němcy z Wulkeje Dubrawy a wokoliny do Schneiderec wobchoda za kuchnje. W srjedžišću steješe dźěło Domowiny a nadawki gremijow ze serbskimi zastupjerjemi. Wotmysl bě, pokazać kak šěroke su možnosće sobuskutkowanja. Zastupjerjo gremijow w přěnim dźělu swoje wobsahi skrótko wopisowachu. Sobu w srjedžišću pak stejachu prašenja hosći. Na přikład zajimowachu so za wutworjenje a nadawki Domowinskih skupin. Dale přispomni so, zo Němcy lědma wo aktualnych podawkach serbskeho žiwjenja zhonja. W němskich medijach po-

brachuje prosće rozprawnistwo. Marka Cyžowa, předsyda wuběrka za zajawnostne a lobbyjowe dźěło zwjazkowneho předsydstwa, móžeše nawjazujo na rozmołwu ze Sakskimi nowinami wotmołwić. Kubłanje w pěstowarni we Wulkej Dubrawje a towarstwowo žiwjenje w gmejnje běšej dalšej temje. Wužadanje tutoho wječora bě, hač rěči so serbsce abo němsce. Pokaza pak so, zo bě serbsčina přez cyły wječor prezentna a kóždy je swój serbski přinošk němsce wospjetował. Po dwuhodžinskej rozmołwje wječor z dalšimi rozmołwami a zhromadnym spěwanjom serbskich ludowych spěwow wuklinča.

Katja Liznarjec

regionalna rěčnica Domowiny

Rěčna situacija a rěčne planowanje

Rezultaty lońšeho naprašowanja čłonow wšitkich serbskich towarstwow a zwjazkow Domowiny pokazaja mjez druhim na to, zo su znajomosće serbsčiny po wosobinskim hódnoćenju w župach poměrnje rozdžělnje. Wobdžělnicy naprašowanja župy „Michał Hórnik“ hódnoća swoje znajomosće we wjetšinje wot 74 procentow jako jara dobre. W Budyskej

župje „Jan Arnošt Smoler“ wučini tuta wjetšina porno tomu 52 procentow wšitkich wobdžělnikow. W župach Jakub Lorenc-Zalěski, Delnja Łužica a „Handrij Zejler“ su či wobdžělnicy naprašowanja, kotřiž swoje znajomosće serbsčiny jako jara dobre hódnoća, w mjeńšinje a rezultaty pohibuja so mjez 4 a 29 procentami. Tuž su w župach rozdžělnje

EUROPEADA
KOROŠKA • KÄRNTEN
FUEN

Pola Słowjencow w Korutanskej wotměje so klětu wot 20. do 28.06.2020 EUROPEADA, koparske mišterstwa narodnych mjeńšin. Serbja pojedu tam z jednym žónskim a jednym muskim mustwom, wobě z hrajerjemi z Hornjeje a Delnjeje Łužicy.

naprawy k zdžerženju a wožiwjenju serbsčiny trěbne. Tutomu wužadanj staji so Domowina w swojich dźělowych směrnicach k tak mjenowanemu rěčnemu planowanju.

► **K tematice čitajće dale na stronach 5 a 6 tutoho wudaća Našeje Domowiny, hdžež je tež karta serbskich pěstowarnjow a šulow wozjewjena.**

Čerpaja z wuslědkow naprašowanja

Lěto po naprašowanju člonow wšitkich serbskich towarstwow a zwjazkow, kotraž je Domowina inicirowała a wot kónca septembra hač do 14. oktobra 2018 přewjedła, wowliwuja wuslědky po něchim jeje skutkownosć. Po tym zo běchu so hižo na 19. hłownej zhromadźiznje Domowiny dnja 30. měrca 2019 w Chróšćicach rezultaty naprašowanja předstajili a we wosebitym zešiwku wudali, zaběraja wotmołwy na wotewrjene prašenja w naprašniku wosebje wuběrk za zjawnostne a lobbyjowe džělo. Za to je zwjazkowe předsydstwo jednomyslnje tomu přihłosowało, zo so wuběrk nachwilnje zesylni ze zastupnikami wšitkich wuběrkow Zwjazkowego předsydstwa Domowiny, zo bychu konkluzije za wšě pola džělawosće Zwjazka Łužiskich Serbow sformulowali. Najwjetši po měnjenju naprašowaných začuwany deficit měri so na nutřkoserbsku a nutřkodomowinsku komunikaciju. Ludžo chcedža być lěpje informowani, potajkim

njedosahaja informacije na internetowej stronje, w socialnych medijach, w rozhłosu, w nowinach a časopisach.

Serbske wječorki, kotraž Založba za serbski lud, Sakska serbska rada a Domowina, wot lońšeje nazymy w serbsko-němskich regionach přewjeduje, wopytowarjo jara witaja a připóznawaja.

Njeposrědnju móžnosć informacije wo džělawosći Domowiny skića tež posedženja Zwjazkowego předsydstwa Domowiny, kotraž přewjeduje so kóždy króć na druhim městnje, znajmjeńša jónu wob lěto w regionje kóždeje župy. Na nje je drje wša zjawnosć přeprašena, ale poskitk so lědma wužiwa. Tohodla je zwjazkowe předsydstwo wobzamknyło, w přichodze nimo powšitkowneho přeprašenja tež wosobinsce předsydow w regionje skutkowacych towarstwow a zwjazkow přeprašować a simultane přeložki po potrebjě zaručić. To je so za zašće wurjadne posedženje w Chróšćicach wot župy Michał

Hórnik přeni króć praktikowało, hišće bjez widźomneho wuspěcha resp. njebě hłowna tema – nominowanje štyrjoch kandidatow za nowu Saksku serbsku radu na dobu 2019-2024 – dosć zajimawa abo přičahliwa. Wočakny přichodne a njespušćmy nadžiju!

Wjele člonow Domowiny informuje so wšědnje w němskim dženiku. Tohodla je so wuběrk lěta w septembur zetkał z nawodu Budyskeje redakcije Sächsische Zeitung, Ulliom Schönbachom, a nazhonił, kak ćežko je, serbsku tematiku w němskej nowinje zaměstnić. Přetož: SZ je priwatne předewzaće, hdžež liči hospodarski wužitk. Po metodze "lesewert" zwěšćeja tam wšědnje, kotry přinošk so hač ke kotremu městnu teksta čita, kelko procentow čitarjow jón scyła čita a kotre temy čitarjow zajimuju. Tuž budže na nami, zo nańdžemy wulki podžěl čitarstwa SZ zajimowacu serbsku temu, kotraž by měla šansu wobstać jako hódna čitanja. **Marka Cyžowa**

Zhromadnje móžemy hišće wjele za naš serbski lud wuskutkować

Lětuši lawreaća Myto Domowiny, Myto Domowiny za dorost a Čestneho znamješka Domowiny z předsydu Domowiny Dawidom Statnikom na wuznamjenjenskim zarjadowanju dnja 2. oktobra w Serbskim domje w Budyšinje Fota: Jörg Stephan

W Budyskim Serbskim domje wotmě so dnja 2. oktobra swjedženske wuznamjenjenske zarjadowanje Domowiny. Čonojo mytowanskeho wuběrka a předsyda Domowiny Dawid Statnik spožičihu lětušim lawreatam Myto Domowiny, Myto Domowiny za dorost a Čestne znamješko Domowiny 2019.

Z Mytom Domowiny wuznamjenichu so **Mikławš Krawc** z Budyšina, **Lubina Dučmanowa** ze Spal, **prof. dr. Gerald Charles Stone** z Oxforda a skupina serbskich duchownych z Delnjeje Łužicy:

Helmut Hupac, Dieter Schütt a Cyril Pjeh.

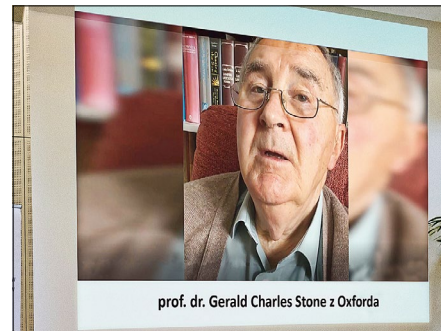
Myto Domowiny za dorost 2019 spožičihu **předšulskejskupinje WITAJ-pěstowarnje „K wódnemu mužej” Malešecy a Józefej Brězanej** ze Smječkec. Woni postarachu so tež wo dostojne kulturne wobrubjenje swjedženskeho zarjadowanja.

Čestne znamješko Domowiny 2019 dóstachu w rjadach Domowiny wosebje angažowani Serbj: **Alenka Hagerowa** z Komorowa pola Rakec, **Ursel Domašcyna** ze Slepoho, **Jěwa-Marja Čornakec** z Drjež-

džan, **Michael Biskop** z Dubrawki, **dr. Susanne Hozyna** z Budyšina, **Jadwiga Kawiecka** z Namysłowa/Pólska, **Bernd Jurk** z Dubjeho, **Hans Groba** z Wojerec, **Sonja Hrjehorjowa** ze Sulšec a **Kerstin Liederowa** z Narča.

Předsyda Domowiny Dawid Statnik džakowaše so w swojej swjedženskej narěči wšěm lawreatam za jich njesprócnije džělo na dobro serbskeho luda. Zdobom wabješe za to, wopytać serbske wječorki kaž tež posedženja zwjazkowego předsydstwa a so tam słowa jimać, zo by

so mjezsobna informacija a wuměna polěpšiła. Wón pokaza na předwidžanu diskusiju wustawkow Domowiny, kiž ma so hišće lětsa nazymu zahajić: „Žycym sebje, aby toś ten wupominajucy nadawk zgromadnje derje spoñnili, sebje głowku łamali a te nejłěpše mysli zapisali. My wěmy: Jano wustawki, kenž su nastali pó šyrokej diskusiji našych cłonkow, budu teke akceptěrowane ako směrnica našogo jadnanja.“

W mjenje lawreatow dźakowaše so serbska wučerka Lubina Dučmanowa, kiž so hižo dlěje hač 40 lět w rjadach Domowiny na wšelkich runinach za Serbstwo angažuje, za počesćenje. Tute wuznamjenjenje, wona praji, je tež dźak za wšitkich druhich, kiž so kóždy dzeń za Serbstwo zasadžuja. Swój dźak zwjazaj wona z nadžiju, „zo móžemy zhromadnje tež w přichodže hišće wjele za naš serbski lud wuskutkować“.

Wustajeńca/Ausstellung „Cerno - Běle“ – „Schwarz - Weiß“

Serbske swarby w Slěpjańskej wósadze – Sorbische Hochzeiten im Kirchspiel Schleife

Wustajěncu „Cerno – Běle. Serbske swarby w Slěpjańskej wósadze“, kotruž su dnja 13. septembra w Slepom wotewrěli, móža sej wopytwarjo hišće hač do 29. februara 2020 w Serbskim kulturnym centrumje wobhladać.

Fota: Gerd-Uwe Stettisch, Wolfgang Kotissek a Katrin Zitzer

Wustajeńca wobsahuje 50 wulkoformatowych fotow serbskich kwasow w Slěpjańskej wósadze mjez 1902 a 1954. Přidatnje maja wopytwarjo móžnosć, sej

a Heidemarie Richter kaž tež sobuiniator Wolfgang Kotissek z Brězowki na tutym projekće džělali. Njeličomne hodžiny su za to w cyrkwinskih knihach a archiwach stawnistwow rešeršowali, zo bychu starym wobrazam, kiž běchu jim wobdylerjo wšěch wsow Slěpjańskeje wósady dali, mjena přidali a je tak „wožiwili“. Do toho běchu so mnoho razow z najstaršimi mužemi a žonami zetkali, zo bychu telko kaž móžno wo wosobach na fotach zhonili. Najnaročniše džěło bě, originalne fota, kiž běchu džěla jara dodžeržane, po digitalizowanju tak wobdžělać, zo su wosoby

w fotowymaj albumaj dalše kwasne wobrazy wobhladać a, jeli někoho na nich spóznaja, to organizatoram zdžělić. Na wotewrjenje wustajeńcy bě wjace hač 60 ludźi do kwasneje rumnosće SKC přišlo. Hudźbnicy a chór Serbskeho folklorneho ansambla Slepjo přednjesechu typiske Slěpjańske kwasne spěwy. Dwě lěće doho su Stephanie Bierholdtec

derje spóznamjone. To je činił Wolfgang Kotissek, kiž je akribisce a z wulkej wutranosću 130 fotow wobdžělać.

Wopytwarjo zhonja wjele zajimaweho wo serbskich kwasach w Slěpjańskej wósadze, na přikład wo wotběhu kwasneho tydženja, wo drastowym porjedze, wo „čestnych“ a „nječestnych“ kwasach a wo slědže jědžow na kwasnym dnju. Wosebje za to běšej Stephanie Bierholdtec a Heidemarie Richter wšě jědže po originalnych receptach zwariloj a přihotowaloj. Fota wo tym su tohorunja widžeć. Organizatorojo bychu so přez čity wopyt a dalše informacije jara wjeselili.

Wolfgang Kotissek

Dwě lěće doho su Stephanie Bierholdtec, Wolfgang Kotissek a Heidemarie Richter (wotlěwa) na tutym projekće Domowinskeje skupiny Slepjo džělali.

Wutrobny džak

Z tutym čisłom rozžohnuju so jako redaktorka Našeje Domowiny. Wšěm, kiž su mje wot lěta 2005 při tutym džěle podpěrali, so wutrobnje džakuju: za wšě přinoški, fota, dobru radu, přeložki, lektorat a grafiske wuhotowanje. Wutrobnje džakuju so tež koleginam a kolegam w zarjedže Domowiny za wšu pomoc.

B. Felberowa

Personalne změny w zarjedže Domowiny

Wot 1.11.2019 džěla Sonja Hrjehorjowa jako regionalna rěčnica Domowiny za teritorij župy „Handrij Zejler“ we Wojerecach, Drježdžanska dróha 18. Wona je docpějomna pod tel. čisłom 03571 406 276, e-mail: sonja.hrjehorjowa@domowina.de. Dotalna regionalna rěčnica Ch. Šołćina je so na wuměnk podała.

Tohorunja wot 1. nowembra džěla serwisowy běrow za komuny w Domowinskim domje we Wojerecach z poľnej wobsadku. Jako přeložowarjej za města a gmejny serbskeho sydłenskeho ruma w Sakskej džělataj tam Franciska Grajcarek (tel. 03571 6084613, e-mail: franciska.grajcarek@serwis.domowina.de) a Jan Kral (tel. 03571 6084612, e-mail: jan.kral@serwis.domowina.de).

Nowy referent za zjawnostne džěło a nowinski rěčnik Domowiny budže wot 1.1.2020 Marcel Brauman (tel. 03591 550 202, e-mail: presse@domowina.de). Městno bě so w lěcu wupisało, dokelž so dotalna nowinska rěčnica B. Felberowa na wuměnk poda.

Přejemy wšěm mjenowanym wjele wuspěcha w swojim džěle a wosobinsce strowotu a derjeměće.

Nowa karta ze serbskimi poskitkami wušla

Towarstwo za serbski kulturny turizm je kónc oktobra nowu kartu „Ducy po serbskej Łužicy“ wudało, kiž zapřija serbske poskitki w Hornjej Łužicy, Łužiskej jězorinje a Grodku. Nimo kartografije, gastronomiskich poskitkow a móžnosćow za přenocowanje namakaja zajimcy kontakty wodžerjow hosći, adresy wustajeńcow narodnych drastow kaž tež

šwalčow, namjety za wulěty, muzeje kaž tež kolesowarske šćečki. Pokazki na wosebite zarjadowanja abo serbske nałožki w běhu lěta, kiž přeprašuju na zeznaće serbskeje rěče a kultury, přehlad skulojća.

Karta je so w nakładze 10.000 eksemplarow čisćala. Fałdowane karty rozdžěla nětko darmotnje turistiskim informacijam

we Łužicy a 35 inserentam, zajimcam na wikach kaž tež hosćom w hosćencach, pensijach a hotelach. Dalša karta za Delnju Łužicu ma bórže wuńć.

Zajimcy njech so prošu wobroća na Ines Kundendorf z Towarstwa za serbski kulturny turizm z. t., tel. 035773 76153,

► e-mail: skt-domowina@t-online.de.

Serbska syć džěcacych dnjowych přebywanišćow a šulow Serbska seš žišownjow a šulow (šulske lěto 2017/2018)

źródlo / źródło: Rěčny centrum WITAJ, februar 2018

SWOBODNY STAT SAKSKA

- ▲ džěcace dnjowe přebywanišćo ze serbskorěčnym kublanjom po modelu Witaj
- ▼ džěcace dnjowe hladanišćo ze serbskorěčnym kublanjom po modelu Witaj
- △ džěcace dnjowe přebywanišćo ze serbskorěčnym kublanjom (bjez modela Witaj)
- ▽ džěcace dnjowe přebywanišćo ze serbskorěčnym kublanjom (jenož hort)
- zakładna šula ze serbskorěčnej wučbu po koncepcije „2plus“
- zakładna šula ze serbšćinu jako cuzej rěču
- wyša šula ze serbskorěčnej wučbu po koncepcije „2plus“
- wyša šula ze serbšćinu w cyłodnjowskim poskitku resp. kursu po zajimje
- ★ gymnazij ze serbskorěčnej wučbu po koncepcije „2plus“
- ☆ gymnazij ze serbšćinu jako cuzej rěču resp. w cyłodnjowskim poskitku

KRAJ BRAMBORSKA

- ▲ žišownja ze serbskorěčnym wótkublanim pó modelu Witaj
- △ žišownja ze serbskorěčnym wótkublanim (bjez modela Witaj)
- ▽ hort ze serbskorěčnym wótkublanim
- zakładna šula z bilingwalneju serbsko-nimskeju wučbu a ze serbšćinu ako cuzej rěču
- zakładna šula ze serbšćinu jako cuzej rěču
- zakładna šula ze serbšćinu w žělowem kružku
- wuša šula z bilingwalneju serbsko-nimskeju wučbu a ze serbšćinu jako cuzej rěču
- wuša šula ze serbšćinu ako cuzej rěču resp. w žělowem kružku
- ★ gymnazij z bilingwalneju serbsko-nimskeju wučbu a serbšćinu jako cuzej rěču
- ☆ centrum wušejo kublanja ze serbšćinu jako cuzej rěču

serbski sydleniski rum / serbski sedleński rum

Rěčne planowanje postupuje

Lětsa w juniju je so Horst Adam w Nowym Casniku (20.06.2019) nastupajo Rěčne planowanje słowa jimał a na wotpowědne směrnicy Domowiny skedźbnił – „Rowno togodla dej wóna měš ten kłobk stajony, gaž zo wó to, tak spěšnje ako móžno wužěłaš taku rěčnu koncepciju.“ Runje tak naspomni zamołwitosć serbskich institucijow a aktiwity cyłje ludnosće w tutym procesu.

Rěčne planowanje je mjezynarodnje připóznaný koncept, na kotrymž móže so prócowanje wo zdźerženje mjeńšinowych rěčow spomóžnje wusměrić, tež serbskeju rěčow. Wone wopřija tři bytostne elementy: korpusowe planowanje k wuwianju rěče w formje słownikow a gramatikow, statusowe planowanje w zmysle zběh-njenja prestiža rěče a planowanje přiswojenja rěče w kubłanskim systemje za dźěći, młodostnych a dorosćenych (hlej tež kašćik).

W lěće 2013 zarjadowašej Rěčny centrum WITAJ a Domowina Forum k rěčnemu planowanju z čěžišćom statusoweho planowanja. Wažny rezultat foruma bě, zo ma so serbska rěč w zjawnym rumje dale rozšěrić, wosebje tež w interneće. Na zakładze koncepcije serbskich institucijow k zwyżnjenju prezency serbskeje rěče w nowych mediach je Załožba za serbski lud wot lěta 2016 sem přidatne srědky za digitalne projekty dóstała. Tak běše a je móžno, někotre wjetše a mjeřiše předewzaća zwoprawdźeć.

Hižo husćišo je so při wšelakich přilež-nosćach trěbnosć wobšěrneho rěčneho planowanja za zachowanje a rewitalizaciju serbskeju rěčow zwurazniła. Nimo toho

měło so rěčne planowanje na regionalnych specifikach wusměrić. Při tym pak su mnohe wobsahowe a tež regionalne perspektiwu móžne.

Tuž su mnohe iniciatiwy spomóžne, z kotrychž móže so w procesu diskusije struktura teritorialnych a tematiskich wob-łukow wuwic. Wotpowědnje tutym wob-łukam wukristalizuja so tak tež priority a wola potrjechenych, so na wudiskutowane priority wěšty čas koncentrować.

Tajki proces diskusije je Měto Nowak w Delnjeje Łužicy na bazy hižo eksistowaceje iniciatiwy „Jo! za tebe“ na nowe wašnje z naprašnikom nastorčił a w Serbskich Nowinach dnja 18. julija zwuraznił: „Njesmy so wobročili w přemim rjedže na serbske abo statne institucije, ale na zjawnosć a z tym na wšěch ludži, kotřiž maja zajim na wuwicu a zachowanju serbskorěčneho žiwjenja w Delnjeje Łužicy.“

► www.jozatebje.de

W zwisku z Eksternej ewaluaciju serbsko-rěčnych poskitkow w primarnym scho-dženku Kraja Braniborska je šulstwo a z tym planowanje posrědkowanja rěče tu-chwilu we wěštej měrje w fokusu aktiwneje diskusije, tež w Hornjeje Łužicy.

Tuž budže zajimawe, kotre regionalne cyłki abo městnosće budu so w Delnjeje, srjedźnej a Hornjeje Łužicy pod přewažnje šulskokubłanskeje perspektiwu přichodnje definować resp. rozeznawać.

Nastupajo namakanje priorítow w jednotliwych teritorialnych kubłanskich cyłkach (hlej karta) móhlo Rěčne planowanje k tomu wjesć, zo so aktiwity na příklad koncentruja na jednu abo tež dalšu ze slědo-wacych temow:

- dalekublanje serbsce wuwučowaceho wučerstwa,
- wutworjenje (noweje) modeloweje šule z bilingwalnej wučbu,
- serbsčina jako zwjazowaca wučba za cyłe šulerstwo,
- zwyżnjenje prestiža serbsčiny na zakładze wusahowaceho kulturneho abo wumět-skeho projekta, za kotryž so w přemim rjedže šulerstwo z teritorija wuzwoli,
- rozšěrjenje Witaj-skupinow,
- zwyżnjenje kvality bilingwalneje (Witaj-) wučby,
- zwyżnjenje kvality wučby po koncepcje 2plus,
- rozšěrjenje wučby po koncepcje 2plus na dalšej šuli,
- wutworjenje kompletne serbsce rěča-ceho wučerskeho teama na šuli,
- kreatiwnje wutworjenje serbskich rěč-nych rumow za tak mjenowaných no-worěčnikow,
- alfabetizacija za serbskorěčne dźěći zwonka šule,
- wutworjenje kooperaciskeho zwjazka šulow we wotpowědnym teritoriju,
- digitalizacija a
- kwalita šulskich twarow.

Kažkuli so proces diskusije tež wuwija, Domowina změje při tym dosć wulku zamołwitosć, rezultaty diskursa hromadzić a systematizować. Tuchwilu sej serbske institucije a župy Domowiny swój podžěl na Rěčnym planowanju wuwědomjeja a swoju aktualnu dźělawosć wotpowědnje třom aspektam Rěčneho planowanja analyzuja. Na zakładze toho definuja w dalšim kroku rozdźelne abo tež zhromadne priority do přichoda.

Dr. Beata Brězanowa,
nawodnica Rěčneho centruma WITAJ

Tři stołpy rěčneho planowanja

Korpusowe planowanje

Korpusowe planowanje koncentruje so na wuwianje rěče, bazujo na jeje wšědnym wužiwanju, tež w mediach. Tak su wšitcy serbsce rěčacy, wosebje pak tež žurnalisća a přeložowarjo, spisowaceljo a wšitcy druzi pisacy stajnje na dalewuwiću rěče wobdźěleni. Wuslědky jich dźěła wotblyščuja so w postajenych normach, kotrež namakamy w słownikach a gramatikach. Słowniki a gramatiki su wažne měritko nastupajo wuwianje rěče.

Statusowe planowanje

Statusowe planowanje počahuje so na připóznaće rěče w cyłym towaršnostnym žiwjenju. Čim wyše připóznaće rěče je, čim bóle to wužiwanju rěče tyje. Připóznaće rěče pokazuje so w njeličomnych formach. Za mjeńšiny su wosebite naprawy trěbne, zo by jich rěč w zjawnosći prezentna a akceptowana była a so w najwšelakorišich mediach wužiwała.

Planowanje posrědkowanja rěče

Planowanje posrědkowanja rěče nastupa wšitke tomu słužace institucije, započinjajo pola swójbje přez pěstowarnje, šule, uniwersity a dalše ludowe kubłanišća za dorosćenych.

Wulki zajim za Ćiskowski dwórski swjedžen

W ramiku Ćiskowskeho dwórskoho swjedženja dnja 21. septembra zahorichu Ćiskowske towarstwa mnoholičbnych hosći z wokoliny z kulturnymi a kulinariskimi positkami. Na Holderec dworje, kotryž běše Serbska rejomanska skupina na westernowy dwór přeměniła, pokazachu člonoj towarstwa na jewišću pod hołym njebjom westernowe reje. Do toho wujasni Gabriela Linakowa pozadk: „Jako 1854 wokoło 600 Serbow lužicu do směra Ameriki wopuščić, založichu woni w Texasu město Serbin a namakachu tam nowu domiznu. Džensa chcemy na tute podawki dopominać.“ Kulturne towarstwo Ćisk prošeše na swinjořežanje z dujerskej hudźbu wot Horjanow na Ćiskowskim dworje. Přizamkny so zabawa w štyrjoch rěčach z českim spěwytwórcom Janom Řepku a serbskim pěsničkarjom Pittkuningsom. Nimo sydom wotewrjenych dworow pokazowachu na wsy tež rjemjeslniske kmanosće, tradicionelnu bursku techniku a oldtimery. Mjez atrakcijemi běštej pokazanje mlóćenja z mlóćawu a parada traktorow. Ke kulturnym wjerškam słušeše livekoncert Franka Profta

hromadže z Peterom „Eingehängt“ Meyer wot „Die Puhdys“. Lipšcan skupina Serbska reja čahaše wot dwora k dworej a so z

burskimi rejemi wo dobru naladu staraše. Na Zahrodnikec dworje wustupichu na kóncu hišće zhromadnje ze Zahrodnikec holcami.

Na Ćiskowskim dwórskim swjedženju pokazachu džěći serbskeho džěćaceho towarstwa zhromadnje z džěćimi pěstowarnje „Dom lutkow“ w swojej serbskej drasće połhodžinski program ze serbskimi a němskimi basnjemi, spěwami a rejemi, mjez druhim reju wokoło meje.

Text a foto: Johann Tesche

Zahorjacy nazymski koncert w Slepom

Serbski folklorny ansambl Slepo wuhotowaše w oktobrze w Serbskim kulturnym centrumje Slepo jedyn z dweju nazymskich koncertow. Reje, hudźba a spěwy přiwabichu wjace hač 110 wopytowarjow. Z koncertom počesćichu dvě wuznamnej wosobje, kiž matej na založenju a wuwicu ansambla wusahowacy podžěl: Alfonsa Jancu a Korlu Tilicha.

Alfons Janca bě komponist, aranžer a dolholětny wumělski nawoda čělesa. Wón zemrě před 30 lětami. Lětsa skónči so žiwjenje Korle Tilicha, kiž bu jako hudźbnik, aranžer, twarc dudow a wučer na instrumentach daloko znaty. Člonoj ansambla prezentowachu na tutym wječoru jenož jeju kompozicije a aranžementy. Po programje wjedžeštej hrajerka na dudach Hanka Zahrodnikec z Ćiska a Stephanie Bierholdtec ze Slepoho, kotrejž splečeštej do swojeje moderacije mnoho zajimawostkow wo woběmaj w-

měłcomaj. Publikum džakowaše so ansamblowcam ze sylnym přikleskom a husto sobu spěwaše a kleskaše. Dalši

nazymski koncert wuhotowaše Serbski folklorny ansambl Slepo w nowembrje w Chrósćicach.

Stephanie Bierholdtec

Kompozicije a aranžementy Alfonsa Jancy a Korle Tilicha prezentowachu člonoj Serbskeho folklorneho ansambla Slepo na nazymskim koncerće, kiž wuhotowachu woni w oktobrze na poľnje wobsadźenej žurli Serbskeho kulturneho centruma Slepo. Zahorjeni publikum so jim ze sylnym přikleskom džakowaše.

Foto: Axel Valder

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywowego zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske mjenjenja njekryja so na kóždy pad z mjenjenjom wudawačela. Redakciski kónc: 04.11.2019

wudawačel/Herausgeber: Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina
Póstowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de

redakcija/Redaktion: Borbora Felberowa
tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mejlka: borbora.felberowa@domowina.de

lektoraj/Lektoren: Erwin Hanuš, Jan Měškank

zhotowjenje/Satz: Lausitz-Grafik, Melanie Kotissek

čišć/Druck: Graphische Werkstätten Zittau / Žitawa

Projekt spěchuje so wot Založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje přiražki z dawkowych srědkow na zakładze wobzamknjenych hospodarskich planow Němskeho zwjazkoweho sejma, Krajneho sejma Braniborskeje a Sakskeho krajneho sejma.

